

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik minden hétfőn.

ELOFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K., fél évre 4 K., negyed évre 2 K., egy hónapra 1 K. Egycs szám ára 16-fillér. — Nyiltér sora 40 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. NAGY BÉNI ügyvéd.

SZERKESZTŐSÉG: Dr. Nagy Béni ügyvéd irodája Csikszeredában, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

KIADÓHIVATAL: „Székelység” könyvnyomdája Csikszeredában, hová a hirdetések, nyiltéri közlemények, előfizetési pénzek stb. küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetési díjak olesón számítottak.

Csak előre.

Ha mindenik bukott nagyság a reakcióval kezét fog s uszítja Magyarországra ellen a dühös ebeket, oly állapotok fejlődhetnek ki, a mire az obstrukciós ekzisztenciák, de még a józan gondolkozású elemek sem lehetnek elkészülve.

Ma Polónyi utazik Fiuméba, Horvátországba, holnap Kristófi tart Bécsben felolvasást, aközben Fejérváry járkel a tábornoki kar között, — adja a Magyarországra aligha előnyös tanácsokat. Itt Bánffy ravaszodik, ott Tisza elégedetlenkedik, tul Széll Kálmán suttog, a Zichyek élesztik a néppárt tüzét. Valahány a kormányon megfordult ember él Magyarországon még Toszt Gyulát, még Geguss Gusztávot sem véve ki, az mind, de mind lesi, hátha még visszarepülnek az egyiptomi fürjek. És ebből tanuság az, hogy nem volt Magyarországon még önálló kormány, a jelenlegit sem véve ki, mely az állandó tulkapásokat visszazoritani kötelességének ismerje, mert ha lett volna, a kamarilla csufos játékaival szemben egy percig sem maradhatott volna helyén, nem türhetett volna ennyit.

Hát a bizony szép, hogy minde-nik az ország jövőjéért aggódik. Így lesz, meg amugy lesz, ha nincs ki csilapítólag, békítőleg, elcsendesítőleg lép-jék közbe. Mondják, jöni fog egy abszolutizmus, mely az ország leigázása mellett, teljesen idegen, avagy selejtes elemeket állit az ügyek élére. Oh! Hagyjanak már egyszer békét a nagy-képüsködésnek. Hát hova kell ennél nagyobb abszolutizmus? Az országnak, a miniszteriumnak, a jognak, a méltá-nyosságnak, a józan gondolkodásnak békóba van verve a keze. Nem fájjugy az a seb a magyar nemzetnek, a melyet Fejérváry és Kristófi ejtenek testén, mint az, a melyet Apponyi és Kossuth mér reá. Oh! Hagyjanak békét már egyszer a nagyképüsködésnek, ébred-jenek fel gyötrő álmaikból, hiszen jól tudják, hogy abszolutizmusban hamar-abb utat tör magának a szabadság, mint abban a meddő békében, a mely csak a szívet-lelket gyötrő tépelődésben emészti fel az erőket.

Széll Kálmán megkezdette Ugron Gábor birkáival a traktálást, engedett nekik egy kis horvát utlevelet. Most magyar pénzből horvát egyetemeket építünk, horvát iskolákat segítelyzünk, de ez nem elég, hanem ma már horvátnyelvű szolgálatért obstruálnak. Hát

mi lesz így Magyarországból? Mi lesz így a magyar szupremációból, hogy képzelik beváltani azt a szép ígéretet: erőssé tesszük Magyarországot, a világ bámulni fog a magyarság rohamos fejlő-désén! No hiszen gyönyörűen fejlő-dünk! Verjük a mellünket, hogy így lesz, meg amugy lesz, ha észre nem térnek. Neki kezdünk egy szemem szedett, cikornyás káromkodásnak s mire végéhez érünk, lesz belőle: kutya pi-tyóka! Ettől bizony senki meg nem ijed.

Az igen szép teoretikus felfogás, hogy el kell ismerni a nemzetiségek jogait, nem szabad akadályozni a velük született természetes fejlődést, mert így a karöltve haladás és kölcsönös támog-átás nagygyá teszi a testvériesült fa-jokat. Erre azonban a világtörténetben még nem volt gyakorlati példa, hanem volt minden esetben arra, hogy a tár-sult fejlődésben az erősebb mindannyi-szor magába olvasztotta a gyengébbet. Nem kell messze mennünk, ott van az ébredő Hunyadmegye példája. Mária Terézia, II-dik József absorbeáló ural-kodása elnyomta a magyarban és szám-ban tulsulyban lévő magyarságot, Lipót és Ferencz császár nemtörődömsége fejlesztette az erjedést s a mult század 50-nes bonás éveit betetőzték a Bécsből irányított munkát. Thut ihr es! És a dolog gyönyörűen haladt.

No hát csak el kell ismerni a nem-zetiségek képzelt jogait, csak teljesíteni kell egyre sokasodó kívánságaikat, csak ápolni kell a velük született természetes fejlődést. Csak előre teoretikus uraim ebben az irányban. Nem volt elég a magyar nagylelkűsége, a mikor vagyónát és földjét osztotta meg az örökké áskálódó, alattoimos idegen fajokkal, hanem most még jogait is felezze meg, hogy az maga után vonja a megmaradt részt is. Csak előre teoretikus uraim, Bécsből örömmel engednek mindent ez irányban, még a kanapénak is ordót adnak, a melyről ez elhatározatotott. Csak előre, hadd legyen a jövő szá-zadnak mit visszacsinalni.

Még fülünkben hangzik a balázs-falvi oláh határozat: ez a föld a miénk, nem nyugszunk addig, a mig vissza nem szerezzük, birtokunk nem teljes, a mig azon egy magyar él. És mi mégis nagylelküeskedünk, nemcsak engedünk, hanem süketek, vakok leszünk, fátyolt boritunk a multra, mert a nemzeti kor-mány ezt így látja jónak, a nemzeti kormány pedig nagy.

Jól van, tartsák be az 1868. évi XXX. t.-c. intézkedéseit, de azt ne en-gedjék kiterjeszteni oly intézményekre, melyek magyar pénzen később létesít-tettek. Hiszen az a törvény már ma-

A „SZÉKELYSÉG” TÁRCÁJA.

Visszapillantások.

(Folytatás.)

Annak a hatalmas kormánynak meg kellett volna látnia az államköltségvetésnek azt a tulterheltségét, melynek fedezeti ro-vata már régebb a 0 pont felé sülyed. Elő kellett volna vennie a korpus jurist s ki-küszöbölni abból azokat az érdektörvénye-ket, melyek minden haszon nélkül az or-zágnak évről-évre óriási kiadásokat okoz-nak. A fattyu hajtásokat irlgalmatlanul le kellett volna metszeni a mütő késsel s meg-győzni a szükségtelességről azokat, kik egyikhez és másikhöz oktan érdekből szívósan ragaszkodnak. De nem tette, mert vagy nem tehette, vagy attól egyenesen el-ültatott, nehogy valami uton-módon a ma-gyar elhatalmasodjék.

A nemzet még el sem feledhette az italmérési jog elkönfiskálását, mely koldussá tette a vármegyéket, örökre megbénította a községetket s megközelítőleg sem kárpótolta a jogosultakat: el sem feledhette, hogy csak ennek meghagyásával lehetett volna be-heggeszteni azt a császármetszést, mely a földmives osztályt érte az 1875. évi XXXVII. t.-cikkből biztosított uszora pénztárák kor-látlan gründolásában: gondolt egy nagyot, egy merészet, felszínre hozta az egyház-

politikai törvényeket s a jogosult egyházak kárpótlása nélkül keresztül hajszolva, a bágyadt nemzet szemé láttára, a vallás-felekezetek röktön kést tartottak torka alá.

Mindazok a sérteft nagyságok, mind-azok a mellőzött tekintélyek és mindazok a ki nem elégitett politikai szenzálok, kik lesve lesték a megrohanásra alkalmas pil-lanatot, kezefogtak a maguk munkájára el-fogult főpapokkal s a vallások megtáma-dásának örve alatt, segítettek létesíteni egy sápadt politikai pártot, mely, midőn kifor-rotta magát, ezt irtá fekete zászlajára: „Ki-indulási pontunk egy politikai párt alakít-ása, mely célul tűzte ki, hogy társadalmunk keresztény jellegét megővja s hazánkban a katolikus egyházon és a kereszténységen ejtett sérelmeket orvosolja s ezekhez képest a nép politikai érdekeit felkarolja.” És a szenzálok s politikai kufárok józanabb része, midőn meglátta ezt a cégtáblát, követel-ésének beváltása nélkül magára is hagyta a néppártot, sőt maguk a katolikus egyház-nagyk is kevés kivétellel indignálódva for-dultak el, e valóban hazafiatlan magyar-nemzet ellenes ultramontan kijelentéstől.

A magyar mindig nagy volt, mikor a leigázás ellen kellett küzdeni, mindig nagy volt, mikor ellenségeivel a harcmezőn szembe szállott, de mindannyiszor pártokra szakadt, valahányszor a jogok megosztása reá bi-ztatott. Így volt az eleitől fogva, ha önma-gunkkal összeveszteni akartak, pedig de sokszor volt, egy kis rongy darabot oda

dobtak, hogy osztozkodjunk azon test-vériesen.

Az a Zichy Nándor gróf, ki a provi-zorium idejében a szabad eszmék hangoz-tatásáért tömlőcöt szenvedett, most, midőn a jogok méltányos megosztása napirendre tűzetett, előállott s néhánytól képviselő élén elkialtotta magát: tiltakozunk, minden a miénk! És miért tette ezt? Csupa sértett hiuságból, a mellőzés idétlen megtorlásából. Ám, ha helytelen volt is a hatalmas ca-sáladot minden térről leszorítani, ha nagy politikai botlás volt is, nevesebb tagjait az ultramontanizmus karjaiba kergetni: neki és általa a családnak nem szabadott az or-szágon boszút állani. Hanem ezen segiteni mi igen gyengék vagyunk, nekünk csak az áll érdekünkben és kötelességünkben, hogy megvédjük azt a Csikvármegyét, mely a történet igazolása szerint mindig a szabadság, tehát az emberi jogok mellett küzdött, attól a gyanutól, a mi valóság esetén a feudálizmus bélyegét irlgalmatlanul reásüt-hetné.

A szerencsétlen néppárti fészkelődés kezdetéig összes papságunk magatartása kevés kivétellel kifogástalan volt s ma is az. Törvényhatóságunkban nem egy ma-gasztos jelenet fordult elő, hoi a papság válvetve haladt a polgári elemmel azért, hogy a közállapotokat türhetővé tegyék, hogy egymás nehéz hivatását kölcsönösen támogassák. És ez nem is lehetett máskép, mert a papság egy-két egyén kivételével e

vármegye szülötte lévén, a befolyásosabb polgári elemmel együtt nőtt fel, családi, társadalmi, baráti kapcsok csatolták egy-máshoz; a jelen és a jövő együtt, élés tudata, mint ifjakat s mint férfiakat testvé-rekké tette: valami nagy oknak kellett lenni tehát, hogy e pátriárkális viszonyt meg-változtassa! A papi hivatással a hazafias lelkesedés nemcsak összeillik, hanem a kettő egymást kölcsönösen kiegészíti. Gondol-kozóba esünk, hogy egy-kettőnél a haza-fiatlanságát egyenesen felvethetjük-e? Gon-dolkozóba esünk, hogy azoknál az önfélet-séget ne toljuk-e előtérbe s ezzel igyekez-zünk a szánalmas vergődések fájalmát enyhíteni, azonban ugy találjuk, hogy nem forog itt fenn sem egyik, sem másik eset. Mert, hogy önértetes papságunk a haza-fiság ellen vétsen, az már születésében ki van zárva; vagy hogy az egyház törvények miatt magát önfelédten a pánszlávizmus karjaiba vesse, az képtelenség! Lehet és feltesszük, hogy a képzelt dogmatikai sé-relem egyiket és másikat duzzogóvá tett, lehet, hogy a mívelt európai államok fel-fogásával szemben ők Magyarországra ki-vételes állapotokat látnának helyén valónak, ez a felfogás dolga: de hogy apát, anyát, testvért, barátot s általában mindazokat, kik velük egyet nem értenek, ellenségül tekint-senek, ez már nem lehet, ily elfogultságot még feltételezni is nagy merészség. És to-vább füzve az eszmét, midőn látják, hogy azon megmérgezett családkeket az összes

gában annyi jogot ruház Horvátországra hogy azért a 8 millió koronáért, a mivel a közös kiadásokhoz évenként hozzájárul, szerfelett kárpótolva van. Nincs a világnak egyetlen ily kapcsolatban lévő országcskaja, a mely annyi jogért, ennyi arcátlansággal fizessen. — Magyarország saját pénzén épít neki vasutakat, saját pénzén azokat nemcsak üzemben tartja, hanem évről-évre kiterjeszti, fenntartja, forgalmi eszközeit, épületeit rohamosan gyarapítja, de ez mind nem elég tulajdonosainak, neki kell horvát nyelv, neki kell kizárólag horvát elemek alkalmazása. Mutogatja fogát midőn kuldus munkás osztályát reánk uszítja, s markába nevet, ha a szerencsétlen magyar munka hiányában kivándorolni kényszerül.

Ha a Magyarországon elhelyezett horvát-szlavon születésű hivatalnokokat és alkalmazottakat számításba vennék a jó urak, s a fölösleget a kvóta arányában visszaadná az ország, bizony visszariadnának munkájuk eredményétől, de egy tapasztalattal — így mondhatjuk — szegényebbek volnánk mi is, azzal a visszajeszítő jelenséggel, hogy a magyar elem elhelyezésre váró fiatalságának négy kilenced részét kiszorította az idegen faj.

De azért csak előre jó uraim...

Szociális irányzatok.

Csikszere, 1907. június 29.

A magyar állam teljesen meghódott a szociális irányzatnak, ezt látjuk minden vonalon. Napról-napra oda jutunk, hogy a legegységűbb és legtudatlanabb falusi ember nemcsak mindent az államtól vár, hanem minden bajnak okául és okozójául az államot teszi felelőssé. Így rohamosan kivesz az emberekből az önállóság iránti józan törekvés s az állampolgárok gondtalanul dobják magukat az állam mindenható gyámsága alá, melytől származik minden jó és minden gonosz.

nemzetiségi izgatók, a konzervatív töredék összes tagjai és a reakció leskelődő hydrái táplálékul kínálják: lehetetlen, hogy Magyarország alkotmányos életének kimpadra vonásában segédkezzenek. És midőn tudják, hogy a magyarság józan elemei már oly izomosságban vannak, hogy hazafiatlan törekvéseiket még más alapon is ellensúlyozhatják: lehetetlen fel nem ismerniök a nagyozás tehetetlenségeit. Jól van, mentsek tényeiket a vallás kiyánalmaival, sőt a vallás elveinek védelmezésével is, de hiszen akkor ne állítsák előtérbe csak az 1894-iki törvényeket, hanem mondják ki egyenesen, hogy a többi vallásfelekezeteknek adott engedelmények s az ezeket biztosító törvények semmiek. Az a református, unitárius, lutheránus, görögkeleti, zsidó, sőt még a nazárenus is, kik mindannyian velünk egyformán viselik a magyar állam fentartásának súlyos terheit s a válságos időkben velünk együtt küzdöttek és vértettek az ország alkotmányos szabadságáért, semmi joggal sem bírnak vallási kérdésekben s az azzal kapcsolatos dolgok intézésében. Ennek legáltalában van középkerület. De az érelenségnek, kiskorúságnak, elfogultságnak és vallási túrelmetlenségnek ekkora fokát még a legutolsó barátaiat is féltetni bűn volna részünkről.

(Folyt. köv.)

Az ország minden részéből való tömeges kivándorlás rémiti az állam kormányt és a törvényhozást egyformán. Ennek orvoslása célzatából kapcsolnak fűhöz-fűhöz s minden héten hoz az országgyűlés egy-egy szociális irányu vig operette törvényt, melyben az ugynevezett kis emberek baját énekl meg. Ezalatt ezek a kis emberek minden vonalon gyűlölködnek az államhatalommal, elégedetlenkednek az állapotokkal s újabb még újabb követeléseket támasztanak. Mindezek tetejébe pedig többen és többen vándorolnak Amerikába.

Elméleti nemzetgazdák egy üres jelszót bocsátottak világgá, melyben azt törekedtek elhíttetni, hogy földhöz kell juttatni a mai földnélkülieket s ezzel lekötöni őket itthon. — Parcellázni kell a nagy birtokokat, hogy azok révén jusson azoknak is, akiknek nincs. De mi uton-módon? Álljon elő az állam, vásárolja, parcellázza, adja hitelbe, viselje a költségeket és kamatterheket. Az állam már-már belemegy ezen óriási kockázattal járó vállalatba, melynek terhe közvetve megint csak a földre hárul első sorban, második sorban pedig nyomasztóan fogja terhelni a más kereseti ágakat is, mert a parcellázás terhével elvonttőkémás irányu tevékenysége meg kell szűnjék.

Ezen anyagi tekinteteket kívül talán még fontosabb dolognak erkölcsi háttere, ha a felett tovább elmélkedünk, hogy a most földhöz juttatni kívánt osztály vajjon milyen ragaszkodással és vonalommal fog megnyeretni a magyar nemzeti állam eszméjének. Nagy kétség fér ahoz, hogy a ma minden nemzetközi tévtannal teletömött népség, azon percentes tulajdonul bírándó parcellázott földbirtok árán nemzeti érzésében és vonalmában közeledni fog-e a magyar állam eszméjéhez? Ne kem legalább az a meggyőződés, hogy e tekintetben éppen az ellenkező eredményre lehet számítani, mert én az ilyen népséggel szemben minden beismerést teljesen kizártnak tartok. Sőt nem nagy időn belül az a felfogás fog köztük dominálni, hogy a magyar állam csak leakarta fegyverezni s beakarta csapni őket, mikor nekik földet és megélhetést nyújtott s azért még nagyobb ellentétek fognak kifejlődni s még nagyobb igényű követelések felerősülni. Mindent megfojt az az egyszerű székely közmondás, mely ezt mondja: „add a kisujjadat s az egész karodat kívánja.”

Egy másik s még talán veszedelmesebb szociális irányzata a magyar állami törekvéseknek abban nyilvánul, hogy ma holnap az állam nyakába veszi az egész ország intelligenciájának el-tartását. Ma holnap alig lesz írástudó ember az országban, aki valamely hivatal révén az államtól ne várná a kenyert. Az írástudatlanok már csak nyugdíj várhatnak az államtól, de az írástudók egész megélhetésüket. Ez az esztelen törekvés, míg egyrésztől hivatalnok csordákba tereli az egész nemzet intelligenciáját, addig más részről ezt az intelligenciát elvonja minden más téren való érvényesülés és létfentartás törekvésétől. E mellett pedig örökös elégedetlenséget érlel és irigységet fakaszt a más társadalmi osztályok részéről, mert az ugynevezett „urak” nálunk már úgy elszaporodtak, hogy nagy számuk teljes vágyat épreszt a már erősen szociális hajlamú alsóbb osztályban a gyűlöltre, dacára annak, hogy bizony ezen „urak” sem mentesek a legmesszebb menő szociális követelésektől. Mert manapság hol látott elégedett hivatalnokot valaki? E téren is a sztrájkok, a fizetés emelés iránti izgatások, gyűlésezések éppen olyan

gyakorik, mint akár a munkások közt. A kormány és országgyűlés már nem győzi a fizetés emelés iránti jajgatásokat elhallgattatni, mert ha az egyik osztályt sikerült egy félesztendeig ki-elégíteni, nyomban újak meg újak jönnek követeléseikkel. Hogy ez hova vezet a végeredményben, azt csak Bokányi ur és társai tudnák talán megfejtteni. Ha így haladunk, a magyar állam rövid időn beadja a kulcsot.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Felkérjük mindazon előfizetőinket, akik előfizetési díjaikkal hátrálékban vannak, avagy előfizetésük lejárt, sziveskedjenek a díjak beküldéséről mielőbb gondoskodni, nehogy a lap rendszeres küldésében emiatt fennakadás történjék.**

— **Személyi hír.** A marosvásárhelyi kir. ítélő tábla elnöke Terrovsky Béla a csikszereai kir. bíróságok ügymenetének megvizsgálása végett Csikszereében tartózkodott Bella János elnöki titkárral együtt. A mint értesülünk, az ügymenet felett legnagyobb elismerését fejezte ki, a vizsgálatot 28-án fejezte be és akkor vissza is utazott Marosvásárhelyre.

— **Kinevezés.** A marosvásárhelyi kir. ítélő tábla elnöke Pál Gyulát, a csikszereai kir. törvényszékhez joggyakornokká nevezte ki.

— **Püspöki kinevezés.** Értesülésünk szerint a Szent-Péter egyházmegye plébánosi állására a hívek által első helyre megválasztott Bálint Lajos plébánost az erdélyi püspök is kinevezte.

— **Jubileum.** Péter Lajos csikdelnei plébános múlt hó 24-én ünnepelte pappá szentelésének 50 éves fordulóját. A ritka ünnepen megjelent az egész felcsiki papság. Az ünnepély legszebb pontja az ünnepelt által mondott anyamiske volt. Szent beszédet Koródy Mihály csikszentmiklósi plébános tartott, elősorolva, hogy az ünnepelt 47 óta plébánosa Csikdelnének s ez alatt az idő alatt hányat keresett, esketett és temetett. Csikdelnének kevés ember van, kit nem ő keresztelt volna. Az ünnepélyt lakoma követte, melyen egymást érték a szebbnél szebb pohárköszöntők.

— **Eljegyzés.** Karða Gyula helybeli kereskedő június hó 30-án tartotta eljegyzését Péter Erzsike kisasszonnyal, Péter István várnagy kedves leányával. Sok szerencsét és boldogságot kívánunk a leendő új párnak!

— **Eljegyzés.** Sata Albert posta- és táviró írsz. eljegyezte csikszereai Ince Linikát Gyimesén.

— **Érettségi vizsgálatok a csiksomlyói róm. kath. főgimnáziumban.** Az írásbeli vizsgálatot tett 24 tanulót dolgozataik alapján a bizottság szóbeli vizsgálatra bocsátotta. A követelményeknek mind a 24-en megfeleleltek, még pedig jölesen 1 (Kopacz Albert), jól 6, és egyszerűen 17. A vizsgálaton dr. Szamosi János egyetemi tanár elnökölt, a státust Mikó Bálint képviselte.

— **Tanító- és kántorképesítés a csiksomlyói róm. kath. tanítóképző-intézetnél.** I. évi június hó 15-19-én tartattak meg a csiksomlyói róm. kath. tanítóképzőnél az idej képesítések. Jelenleg tanítói képesítésre jelentkezett 26 jelölt, kiknek az írásbelie sikerülvén, mindnyájan szóbelire bocsátattak. A szóbeli nagyméltóságú Mikó Bálint v. b. t. t. státusi képviselő, nagyságos Szabó Géza kir. tanácsos, kir. tanfelügyelő és nagyságos és főtitkárú Kovács Lajos kanonok, elnöklök egyházmegyei főtanfelügyelő jelenlétében szabályszerűen megejtetvén, az összes jelöltek a tanítói hivatalra képesítettnek nyilvánítottak. Kántoriára 16 jelölt jelentkezett, kik közül 1 visszalépett, egynek pedig vizsgája nem sikerült; így 14 jelölt nyert kántori oklevelet. Dacára annak, hogy a kántori képesítés a „Motu proprio” megjelenése következtében némileg nehezebb lett, mégis a jelöltek a püspöki tanterv által előírt anyagban kiváló jártasságot tanúsítottak s így biztosítékot nyújtanak arra, hogy a re-

formtörekvések lassan, lassan megvalósulnak. Itt egyúttal megjegyezzük, hogy az utolsó 5 esztendő alatt 58 kántor nyert képesítést, míg az azelőtti 5-ben 52, tehát 6 képesítéssel több s így nincs aggodalom arra nézve, hogy e téren visszaesés állott volna be.

— **Figyelmeztetés.** A csiksomlyói róm. kath. főgimnázium igazgatósága újól figyelmezteti az érdeelt szülőket, hogy a beiratkozások az I—III. o.-ba július hó 1—5. napjain lesznek, a mikor minden beiratkozó 2 K. beiratási díjat tartozik fizetni, a melyet az esztben sem kap vissza, ha a jövő tanév elején nem folytatná tanulmányait. A jövő tanév elején az alsó három osztályba csak annyi tanuló fog beiratni, a hány a törvényes létszám betöltéséig kell, azért nagyon fontos a szülőkre, hogy fiaik beiratását most eszközöljék, mivel a szeptemberi beiratások kimaradhatnak; *párhuzamos osztályt pedig a főtanhalóság semmi szín alatt sem fog beállítani, bármennyi legyen is az év elején jelentkezők száma.*

— **Az új gyógyszerár megnyitása.** Orbán János gyógyszerész újonnan engedélyezett gyógyszerárát, miután a felszerelés hivatalosan megvizsgáltatott és teljes rendben találtatott, június hó 25-én a Kossuth Lajos-utcában közvetlen a Kossuthszálló mellett megnyitotta.

— **Főgimnáziumi igazgató jubileuma.** Bándi Vazul, a csiksomlyói róm. kath. főgimnázium volt s jelenleg a brassói főgimnázium derék és kiváló igazgatója a múlt hónapban tartotta meg 30 éves tanári jubileumát. A puritán jellemű tudóst az összes brassói társintézetek meleg ünnepelésben részesítették. Az ő igazgatása alatt levő főgimnázium tanári kara nevében Buslig József mondott ünnepi beszédet. Este pedig a gimnázium ifjusága lámpionos mezejben kereste fel és ott Zilahy László VII. oszt. tanuló üdvözölte. Utána bankett következett, melyen a jubiléumérdemeit Ágoston Lajos tanár méltatta.

— **Halálozás.** Boga Károly a dévai m. kir. állami tanítóképző igazgatója életének 48-ik évében Abbaziában hosszas betegség után meghalt. Junius 21-én Abbaziában a róm. kath. sirkertben temetették el. Mély sajnálattal vesszük az érdemes férfiú halálának híret, ki mint vármegyénk szülötte sok tiszteletet és becsülést szerzett a székely fajnak azon széleskörű hatáskörben, melyben egy állami kulturális intézet szakavatott és ritka példás vezetésében működött. A csikszereai néhai gazdasági felsőnépiskolában kezdte tanulmányait s a tanítóképző elvégzése után néhai Kállay közös külügyminiszter házához került nevelőnek, honnan előbb kir. segédtanfelügyelővé, majd a dévai tanítóképzőhöz igazgatóvá neveztetett ki, melyet működése alatt mióta intéztette fejlesztett. Sok szegény székely ifjú köszöni boldogulását az ő fajszerető támogatásának, melylyel intézetében őket majdnem gédelgette s minden előnyben részesíteni törekedett. A Csikmegyében elterjedt Boga-család egy derék tagját gyászolja a megboldogultban. Nyugodjék csendesen!

— **Táncmulatság.** A Csikszentimóni tanuló-ifjuság folyó hó 6-án (szombaton) a szegény-alap javára a község háza nagytermében Kosaras Táncmulatságot rendez. Belépti-díj: Személy-jegy 1 korona. Család-jegy 3 korona. Kezdete este 8 órakor. Jó borról és zenéről gondoskodva.

— **Üdülőhelyek a Székelyföldön.** Nehány gyönyörű és kiválóan egészséges üdülő telepét rendszeresített a marosvásárhelyi Székely-Társaság a Székelyföldön. Ebből van: Maros-Torda vármegyében 3; Udvarhely megyében 7; Háromszék megyében 6; Csikmegyében 4; Brassó megyében 1. Ezen üdülő helyek részletes ismeretése külön füzetben is megjelent, melyet bárkinek díjtalanul küld meg Szentgyörgyi Dénes, a társaság gazdája. A társaság I-ső évkönyvét a könyvtáraknak szintén díjtalanul küldi meg.

— **Felolvasás.** Az „Alkohol ellenes szövetség” titkára, dr. Szentkirályi Sándor ügyvéd ur, a borszéki fürdőben július hó 19-én, a tusnádi fürdőben pedig július hó 15-én felolvasást, illetve szabad előadást fog tartani.

— **Esküvő.** Ferenczy Ernő, néhai Ferenczy Lajos gyergyószentmiklósi szolgabíró fia, kir. törvényszéki aljegyző július hó 20-án vezette oltárhoz Kásonújfaluba Ujfalussy Rózsikát, Ujfalussy János és neje leányát.

— **Társas kirándulások a Székelyföldre.** Ugy a tanuló ifjuság, mint nagy magyar társadalmunk, mind több-több érdeklődést kezd tanusítani a Székelyföld iránt. Közvetlenül szerzett tapasztalatokból akarják megismerni szép vidékeit, fejlődő fürdőit, cseréle természetét. Megkönnyíteni óhajtván e tanulmányozást, a marosvásárhelyi székely társaság 4 kirándulási körút programját és költségvetését állította össze, egyetértve az utba eső székely társaságokkal és fürdő igazgatóságokkal. E 4 kirándulást illetőleg minden felvilágosítást magában foglaló füzetet bárkinek díjtalanul küldi meg Szentgyörgyi Dénes a társaság gazdája. Itt jegyezzük meg, hogy felsőbb iskolák tanulói avagy más csoportok tanulmány kirándulásainak előkészítésére és vezetésére a fent nevezett társaság készséggel vállalkozik.

— **Életmentő kovács-mester.** A folyó hó 24-iki dítrói tüzeset alkalmával Köllő István házának fedele épen szakadozott a lobogó tűzben; a borzasztó forróság és a fojtó füst dacára egy dítrói kovács-mester ismétellen befutott a házba, hogy a még ott maradt ágyat is, ha lehet, megmentse. Midőn az ágyat félre lökte, a házi gazda 4 éves unokáját találta az ágy alatt, ki a fojtó füst és forróságtól elájulva feküdt — hova ijedtében menekült. A kovács megmentette a gyermeket, kit a szabad levegőn csakhamar eszméltre hoztak. A derék kovácsmester neve — ki derekasan kivette részét különben is a mentési munkából, Földp Kopus István dítrói kovácsmester, kit a felsőbb hatóság figyelmébe ajánlunk.

GSARNOK.

Agglegény.

Legény-ember volt, azoknak a csinnal öltözködő, jól ápolat agglegényeknek egyike, a kik esztendőknön, sőt tán évtizedeken át változatlanul úszkálnak a társas élet folyamában, a kik soha sem öregsenek és soha sem vetődnek bele a házasság hálójába, ambátor azt folyton-folyvást kivetik rájuk. Láthatod őket minden hangversenyen, sűrűn a színházban, kiváltkép a fölvonásközökben, csaknem minden táncmulatságon és minden este a korcsolyapályán, melyről az évek során már sok-sok sülő leánykát láttak eltűnni, de jómaguk csak nem tudnak megválni tőle.

Ha utadba vetődik egy közülük a javából, egy kis szomorúságot látsz élni az arcán, és szemében a csüggettség árnyékát, ebben azonban nélad valami könnyelmű élet következményét, mert okának gyökerei mélyen a lélekbe nyúlnak. Homloke tiszta, redőtlén, vonásai széledek, szája szögleteiből a lélek jósága kandikál ki. Haja gyér, de önkéntelen úgy érzed, hogy nem külső viharok garázdálkodtak benne, hanem saját finomságába pusztult belé.

Talán legtalálhatóbban olyan özvegy emberekhez hasonlíthatnád őket, a kik ifjan elvesztették szeretett asszonyukat, és ez a bánatosán drága emlékezt úgy eltölti egész valójukat, hogy más viszonyra nem képesek többé.

Es rendszerint özvegy emberek is már a mennyiben legtöbb esetben a szívük melyén rejtkeztek valami eszmény kora ifjuságuk aranykorából, a melyet elvesztettek, de elfeledni nem tudtak, és a mását mind hiába keresik. De azért mégis csak keresik, és ez az életük sötét pontja, mert minél inkább törnek magukat utána, annál magasabbra emelkedik.

Az én agglegényem világot vetett

egyszer rá, hogy neki miért nem sikerült az a keresés.

— Nem tudom magamat, így szólt, senkihez véglegesen hozzákötöni. Hozzáhozakötöm ugyan jó sokszor, de soha sem annyi ideig és olyan alaposan, hogy véglegessé váljék.

— Ha bálókba, magán-társaságokba vagy fürdőhelyekre megyek, — és én kevesem az olyan alkalmakat, a mikor a gyöngéd-nem fiataltsága egybegyűl — azon kezdem, hogy hadiszemlélt tartok magam körül, végig jártatom szememet az egész társaságon, keresek valakit, a ki kedvemre való volna. Járatos vagyok már, első tekintetre ki tudom selejtezni azokat, a kikkel nem érdemes kezdeni és kiválasztom azokat, a kikkel tán dűlőre lehetne jutni. Hiszen mindjárt kilátni azt a módból, a hogy öltözködnek, viselkednek, ülnek, járnak, kiben van valami sajátos és kiben nincsen semmi. A nő gépezele sokkal több és finomabb apró részből van összerakva, mint a férfié, és ha csak egyetlenegy nem vág össze a többivel, megzavarodik az egész összahangja és elűz magától.

— A megmaradottakból azután az első ismerkedéskor kimustrálok azokat, a kiknél valami mozdulat, szó, hang-áryéklat vagy arcvonás okot ad rá. Az ilyenek nyitott könyvek: mindjárt mélyre látni bennük — nincs inger. És szerencsésnek érzem magamat, ha marad mégis valaki, aki egyelőre kielégít.

— Ezt táncra kérem, társaságához szegődöm, szóval valamiképpen közeledem hozzá. Ő rendesen fiatal, nem rég kinyílt rózsza, inkább kicsiny, mint nagy, mert nem szeretem az olyanokat, a kikre nekem kell fölneznem; arcának metszete legyen tiszta és szabályos, szemc nagy, termete kifogástalan. Hamar megbarátkozunk. — Sokszor már az első táncban, vagy a rá következő szünetkor, midőn frissítőket élvezve üldögélünk valami félreesőbb hely zavartalan oltalmában, élénk eszmecserebe keveredünk. Én természetes és fesztelen vagyok, olyan tárgyat hozok szóba, melyben könnyen ki tudja mondani a maga picit véleményét. Ő elkezd magáról beszélni, elmondja, hogy ő ilyen és ilyen, és helylyel-közzel én is adogatok egy darabkát magamból. És olyan őszinte öröm tükröződik a képén, mikor ilyenfélét mondok neki: „Éppen úgy, szakasztott úgy gondoltam magam is.”

— Ilyenforma hát az első közeledés a kölcsönös rokonérzet egymást érintgeti könnyedén, és ebben az állapotban olykor-olykor kimondhatatlan gyönyörűség érzete futja végig az emberit. De ez nem tarthat sokáig. Ha nem akarjuk, hogy az egésznek hamarosan vége szakadjon, így nem folytathatjuk sokáig. Alig, hogy a kezemből vett hát a madárka, már újra szárnyra bocsátom.

— Magára hagyom kis szépemet. — Nem beszélék vele többet azon az estén, csak úgy történetesen, ha éppen a közlemben kerül. Akkor aztán mondok valamit ami emlékeztet arra, a miről beszélgettünk. Ebből tudja, hogy gondolok rá. És ez jól esik nagyon neki. Azt onnan is kilátom, hogy másokkal táncolva, engem kísér folyton a szeme. Néha-néha találkozik engedek a tekintetünknek és nem közeledem más asszonyhoz egész este. Hozzá sem, de máshoz sem.

— Olyan sajátosságosan édes egy ilyen este után hazamenni, belemártani ecsetűnket a képzelet legszebb színeibe és festeni csodás szép légvárakat a jövőndő türelmes vásznára. Magam elé varázsolom a szép leánykám képét, látom őt jönni, menni körülöttem, hallom hangját, mint valami távoli visszhangot azokból a régi időkbeli, a mikor valósággal szerelmes voltam.

— Másnap nem keresem őt éppen, de ha illik, utamba ejtem azt az utcát, a melyben találkoztam vele néha azelőtt, mikor még nem ismertük egymást. Megör-

vendek, ha jönni látom. Vágy fog el, hogy üdvözöljem és elébe megyek. Nem állok meg beszélgetni. Ünnepelesen megemelem kalapomat, és ő kissé félénken és idegengedve köszön vissza. De azért jól látom, hogy éppen nem közönyös.

(Vége köv.)

Sz. 2602—907.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye törvényhatósági bizottságának 3455—906. számú határozatával Csikszentsimon székhelylyel újjászervezett oltmenti körorvosi állásra melyhez Tusnád, Csikverebes, Csátószeg, Csikszentsimon és Csikszentkirály községek tartoznak, pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. illetve az 1876. évi XIV. t.cikk 143. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket hozzám folyó évi július hó 30-áig adják be. Ezen határidő után érkező kérések figyelembe nem vétetnek.

Javadalmazás: 1560 korona évi fizetés, 180 korona lakás pénz, 180 korona utazási átalány, a megválasztandó körorvos és a községek között egyezségileg magállapítandó látogatási díjak.

A megválasztandó körorvos a szegény beteget ingyen tartozik gyógykezeln.

A választás napjától számított 15 nap alatt a megválasztott orvosi állást elfogadni köteles.

A kásonalcsiki járás főszolgabírája. Csikszentmártonon, 1907. jun. 24.

Bartalis Ágost

főszolgabíró.

Sz. 2602—902.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye törvényhatósági bizottságának 3455—906. számú véghatározatával újjá szervezett csikszentmártoni körorvosi állásra, melyhez Cs. menaság, Csikszentgyörgy-Bánkfalva, Csikszentmárton, Csikcsekefalva, Kozmás és Lázárfalva községek tartoznak, pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 9. illetve az 1876. évi XIV. t.-c. 143. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket folyó évi július hó 30-áig hozzám adják be. Határidő után érkező kérések figyelembe nem vétetnek.

Javadalmazás: évi 1620 korona fizetés, 240 korona lakás-pénz, 180 korona utazási átalány, a megválasztandó körorvos és a községek között egyezségileg megállapítandó látogatási díjak.

A megválasztandó körorvos a szegény beteget ingyen tartozik gyógykezeln.

A választás napjától számított 15 nap alatt a megválasztott orvos állását elfoglalni köteles.

Csikszentmárton, 1907. jun. 24.

Bartalis Ágost,

főszolgabíró.

Répati viz

naponta friss töltésben kapható:

Nagy Gyulánál.

Piaci árak.

Junius 26-ról Csikszeredában.

Buza, hektóliterje	14 kor. — fill.
Rozs	12 40
Árpa	10 20
Zab	10 50
Törökbuza	11 —
Marhahus kilogramja	1 „ 20
Sertéshus	1 48
Borjúhus	1 60
Egy verő malac	6 —
Egy bárány	8 —
Egy lud	5 „ 50
Egy pulyka	7 „ —
Egy tyuk	3 „ —
Egy réce	3 „ —
12 tojás	— „ 40

Levelezőlapok

fényképlenyomatuk

nagy és szép választékban kaphatók:

Szaboda Miklós kereskedésébe

Répati gyógyasványvíz

naponta friss töltésben kapható Niszel Lőrinc és Testvére kereskedésében Csikszeredán.

Jó családból való 2—3 gimnáziumot végzett fiú tanulónak fölvételük Pototzky Pál női és férfi divaluzletében Csikszeredában.

ELŐPATAK

gyógyfürdő

kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor-, vese-, hólyag- és a méhgyulladás bántalmainál, máj- és lépajóknál, köszvény és csuznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek.

A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltalálható kiegészítő gyógyeszközökkel (meleg és hideg fürdők, vizgyógyintézetli kezelés, massage, svéd torna, diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel. — Fürdő-idény:

május 15-től szeptember 15-ig

Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az első- és utó-idényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy- és zenedíjak fele fizetendő, lakások 50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz háznál is használható és üdítő kellemes ital, tisztán vagy borral vegyítve nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egymillió palacknál több kerül forgalomba Szétküldési hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben. — Prospektust kívántra ingyen küld az igazgatóság.

GROOM BENZIN motoraink

és cséplőlocomobiljaink **csodákat** mivelnek! Csak mi adunk 3 évi jótállást. Ha Budapestre jön, nézze meg.

Malom és villamvilágításu berendezések, szivógázmotorok, részletfizetés.

Arjegyzéket **ingyen** küld: **Zámborszky és Társai** szabadalmazott önműködő motor favágó gépgyár b. t. Budapest, V. Vigszinház-utca 3. sz.

HÖLGYEK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETLEN LEGJOBB SZÉPÍTŐSZER A Földes-féle

Páratlan és **MARGIT Grême** óvakodjunk az esodás hatásu! **Grême** ntázásoktól!

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrképzést, (Mitteser) és minden bőrbajt. Kísérti a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdit és fiatalít. Ára: kis tégel 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT-CIKKEK: Margit-hőlgypor (3 színben) 1.20 kor., Margit-szappan 70 fill., Margit-fogpép 1 kor., Margit-arcvíz 1 korona.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerkereskedésben. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett utánküldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.

Raktár: Helyt Gözsy Árpádnál. Gy.-Sztmiklóson Vákár Firéreknel.

KAJSZIN-

barack, csakis ananászfajok, elsőrendűek, 5 kilós postakosaranként **1 frt 20**, zöld ringló és zöld dió, nemes fajtákat **1 frt 20 krért** szállítja:

Szabó Géza
≡ gyümölcskivitele ≡
Csongrádról.

Egy jó családból való fiu

tanulónak

fölvétetik e lap kiadóhivatalába.

Az amerikai

≡ Poreellán Puder ≡

csak akkor valódi,

ha az Amerikai Poreellán Puder Részvénytársaság hivatalos védjegye rajta van. Ugy mindennemű amerikai kozmetikai cikkek, mint amerikai **arc Habcrém** ára 4 korona. Úrhölgyek szappan 1 korona 50 fillér.

A puder eredeti csomagolásban 5 és 3 koronás dobozban van forgalomban. Mintakövet ára 30 fillér, melyen a Chicágó is olvasható, az nem valódi.

Mindennemű kül- és belföldi illatszerkapkátok:

FEKETE VILMOS illatszerárban Csikszeredán.

Tisztviselői kölcsönt

engedélyez 10—15, 20 évi törlesztés, fizetés letiltási kötvény depozitálása mellett, állami, megyei, posta vasúti tisztviselőknél.

Személy kölcsönt

2 kezes mellett. Bármely hitelügyre felvilágosítást nyújt. Általános Hitelforgalmi vállalat, Nagyvárad Szent János-utca 1. c.

Szives figyelmét felhívom a helyi és vidéki n. é. közönségnek 8 év óta Csikszeredában fenálló

könyvkötészetemre

hol minden e szakmába vágó munkák kellő szakértelemmel végeztetnek. — Szép munka, tartós és jutányos árak. Szives pártfogást kéri alázatos tisztelettel

Szemerjay Ferencz,
könyvkötő-mester.

HESZ-féle

mérlegek

ipari, gazdasági használatra, mint: szerkér-, marüa-, raktárszázas, tizedes és tolosúlymérlegek. — Elismert kitünő elsőrendű gyártmány, mely valamennyi megküldetett kiállításán legmagasabb

díjban részesített

HESZ VIKTOR

I. Erd. hidmérleggyára Nagyszeben
Árlapok ingyen és díjmentesen küld.

FÉNYKÉPÉSZETI MÜTEREM!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai modern kornak megfelelő és kényelmesen berendezett teljesen új

Fényképezési és Festészeti Mütermet

nyitottam Potoczky Pál kereskedő ur udvarán, (Nagy Gyula kereskedő ur átellenében.) Mütermemben az itt eddig nem készített legművészebb kivitelű képek készülnek, ugyanint: f e n y e s, platinált többféle szines, továbbá selyem és bársonyra szintén többféle színben. Porcellánra stb. és a már meglevő legkisebb régi képekről életnagyságig bromezzüst és olajban nagyítok.

Gyulai Ferenc fényképész Csikszereda.

Felvételek borult időben és ünnepnapokon is eszközöltetnek reggel 9 órától délután 6 óráig. — És mindezt oly művészi kivitelben, hogy a legmagasabb műértő igényeknek is megfelel. — Kívánatra vidékre is kirándulok. — Kereskedők részére tájékoztató levelezőlapokat szállítok és hozzá felvételeket is eszközölök.

Legnagyobb divatos ruhakelme raktár!

JAKAB JÓZSEF

POLGÁRI ÉS EGYENRUHA KÉSZÍTŐ, CSIKSZEREDA (Fötér).

Van szerencsém tisztelettel tudomására hozni a nagyérdemű közönségnek, hogy

FÉRFISZABÓ ÜZLETEMBEN

A LEGJOBB DIVATOS HAZAI GYÁRTMÁNYU gypju és kamgarn SZÖVETEKBŐL NAGY RAKTÁRT TARTOK

melyekből a legcsinosabb kivitelben öltönyöket olcsó árak mellett készítek. — Nemkülönböztetve nagy raktárt tartok még mindenféle egyenruhazati szövetekből is; elvállalok katonai, vasúti s egyéb egyenruhák a legrovidebb idő alatt elkészítését

Szolid árak és pontos kiszolgálás!

Ajánlom továbbá a nálam raktáron levő és

nagy kelendőségnek

örvendő karikahajós patent

SINGER-FÉLE

VARRÓGÉPEKET

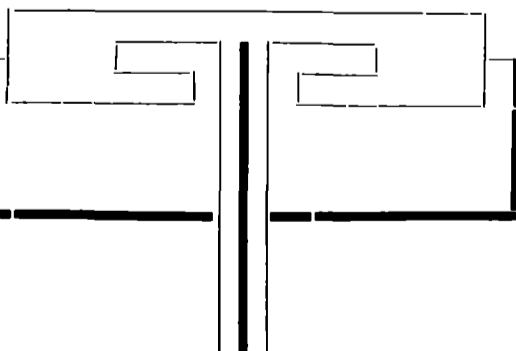
gyári áron, három évi jótállás mellett, havi részletfizetésre.

Ugyszintén nálam olcsón beszerezhetők a géphez szükséges mindenféle kellekek, u. m. szijjak, olajozók, csavarhuzók, hajók stb. Becses pártfogást kérve, vagyok

kiváló tisztelettel
Jakab József.

Legnagyobb divatos ruhakelme raktár!

Könyvnyomdai

munkák, u. m.: kereskedelmi, ipari és társadalmi célokra szükséges nyomtatványok, nagyobb terjedelmű művek folyóiratok meghívók, gyászjelentések, névjegyek csakis legizlesebb, legolesőbb, szakszerűség tekintetében kifogástalanul — Szvoboda Miklós-nál (Csikszereda) készülnek ugyanott kapható minden, — a könyvkereskedéshez tartozó cikkek.

Gurahonczy Portland Cement és földélcserép, nyergesujfalusi Román Cement határtalan tartósságu, legolcsóbb áron kapható nagy és kis mennyiségben az egyesült Cementgyárak bizományi raktárába, Csikszeredán

Wender Dávidnál.

Raktár és iroda: Rákóczi-utca, (a nagy dohánytözsdevel szembe.)